

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Argumentáció és kritikai gondolkodás

Egyetemi tanév 2025–2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Történelem és Filozófia Kar
1.3. Intézet	Magyar Filozófiai Intézet
1.4. Szakterület	Filozófia
1.5. Képzési szint	Alapképzés (BA)
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Filozófia
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve								Argumentáció és kritikai gondolkodás				A tantárgy kódja		HLM2606	
2.2. Az előadásért felelős tanár neve						Dr. Gergely Péter-Alpár egy. adj.									
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve						Dr. Gergely Péter-Alpár egy. adj.									
2.4. Tanulmányi év		1		2.5. Félév		1		2.6. Értékelés módja		K		2.7. Tantárgy típusa		Szaktárgy	

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1. Heti óraszám	2	melyből: 3.2 előadás	1	3.3 szeminárium/labor/projekt	1
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	28	melyből: 3.5 előadás	14	3.6 szeminárium/labor	14
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					10
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					10
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					10
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					6
Vizsgák					6
Más tevékenységek:					
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszama					42
3.8. A félév összóraszama					70
3.9. Kreditszám					3

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	nincsenek
4.2. Kompetenciabeli	nincsenek

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	Az előadások 70%-án kötelező a részvétel: 14 előadásból 9-en.
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	A szemináriumokon kötelező a jelenlét.

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai/kulcs-kompetenciák	- C1 A filozófia elméleti és történeti alapjainak beazonosítása és megfelelő alkalmazása: elvek, értékek, etikák, gondolkodási módozatok és gyakorlatok. - C2 Általános és ágazati filozófiai gondolatok, témák és problémák rendszerezése és megfogalmazása. - C3 Megoldások, konklúziók vagy alternatív problémamegközelítések erős és gyenge pontjainak a kritikai gondolkodás (logikai elemzés és értékelés) általi beazonosítása. - C4 Az emberi cselekedetek, tapasztalatok és létezés okainak, elveinek és értelmének a kimutatása. - C5 Filozófiai gondolatok/ismeretek létrehozása és közlése. - C6 Személyközi és interkulturális közvetítés a személyközi és interkulturális problémák beazonosítása, elemzése és megoldása révén.
Transzverzális kompetenciák	- CT1 Közepes nehézségű problémahelyzetek realista, illetve mind elméleti, mind gyakorlati érveléssel való kezelése, hatékony megoldásuk érdekében. - CT2 A hatékony multidiszciplináris csoportmunka technikáinak a különböző hierarchikus szinteken való alkalmazása. - CT3 A szakmai továbbképzés szükségletének az önértékelése a személyes autonómia, a munkaerőpiaci integráció és a munkaerőpiaci követelményekhez való alkalmazkodóképesség fejlesztése céljából.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	Az érvelésselmélet alapfogalmainak a hétköznapi tevékenységekben, ill. speciális (filozófiai, tudományos, jogi, társadalmi-politikai) diskurzusokban használt elsajátítása. Az érvelés strukturális elemeinek elkülönítése és azok megismerése a helyes használat érdekében.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	- Az igazság megalapozásához szükséges logikai kritériumok ismerete. - A deduktív és induktív érvelés technikájának elsajátítása. - A kritikai gondolkodás kialakítása és fejlesztése. - Az érvelési hibák felismerése, és a hibás, ill. ellentmondásos érvek kiküszöbölése. - Az érvek és gondolatok tömör és világos megfogalmazása, kifejtése.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A mindennapi gondolkodás és a filozófiai gondolkodás különbségei	Előadás, összefoglalás kulcsszavakban, szintézis	
2. A filozófia mint gyakorlati beállítódás. Az elméleti és gyakorlati filozófia egysége és különbségei. Feladat: a hallgatók beazonosítanak egy elméleti és egy gyakorlati filozófiai problémát.	Előadás, összefoglalás kulcsszavakban, szintézis	
3. A filozófiai vizsgálódás mint az igazság kutatása. Feladat: igazságkereső filozófiai eljárások vizsgálata egy-egy gondolkodónál a választottak közül.	Előadás, összefoglalás kulcsszavakban, szintézis	
4. Filozófiai előfeltevések, vélekedések, hitek. Feladat: filozófiai előfeltevések beazonosítása a választott	Előadás, összefoglalás kulcsszavakban, szintézis	

gondolkodóknál.		
5. A filozófiai kérdés és kérdezés. Feladat: példák keresése a választott gondolkodóknál filozófiai kérdésfeltevésekre.	Előadás, összefoglalás kulcsszavakban, szintézis	
6. A filozófiai bizonytalanság, ellenvetés, kétely. Feladat: példák keresése a választott gondolkodóknál filozófiai szkepszis megnyilvánulásaira.	Előadás, összefoglalás kulcsszavakban, szintézis	
7. A filozófiai kritika lényege és sajátosságai. Feladat: példák keresése filozófiai és nem filozófiai kritikai eljárásokra. Ezek összehasonlítása.	Előadás, összefoglalás kulcsszavakban, szintézis	
8. A filozófiai párbeszéd, vita, érvelés. Feladat: próbáljanak felvázolni egy filozófiai vizsgálódást párbeszédes formában. Figyeljenek az érvek helyére és szerepére a beszélgetésben.	Előadás, összefoglalás kulcsszavakban, szintézis	
9. A filozófiai érvelés sajátosságai. Érvelési eljárások. Feladat: azonosítsanak be egy érvelési eljárást a választott gondolkodóknál és vázolják fel tagoltan a lépéseit.	Előadás, összefoglalás kulcsszavakban, szintézis	
10. Érvelési hibák, akadályok, buktatók. Feladat: keressenek egy-egy érvelési hibát a választott gondolkodóknál, és határozzák meg a hibát.	Előadás, összefoglalás kulcsszavakban, szintézis	
11. Fogalomalkotás, ítéletalkotás, következtetés, gondolati körkörösség a filozófiai vizsgálódásban. Feladat: keressenek egy-egy példát a választott gondolkodóknál filozófiai fogalomalkotásra, leíró és normatív kijelentésekre, gondolati körbenjárásra.	Előadás, összefoglalás kulcsszavakban, szintézis	
12. Reflexivitás és spekulativitás a filozófiában. A filozófiai gondolkodás személyes és általános, empirikus és absztrakt szintjei közötti átjárások. 13. Feladat: emeljenek ki egy-egy olyan filozófiai gondolatot a választott gondolkodóktól, amelyeken kimutatható a reflexív és a spekulatív jelleg.	Előadás, összefoglalás kulcsszavakban, szintézis	
14. A filozófiai konstrukció szerkezeti összetevői és megtartó erői. Feladat: vegyék számba a filozófiai konstrukció ismérveit a választott gondolkodók egyikénél.	Előadás, összefoglalás kulcsszavakban, szintézis	
15. A félévi tevékenység kiértékelése.	Előadás, összefoglalás kulcsszavakban, szintézis	
Könyvvészet:		
1. Adorno, Th. W.: <i>Mi végre még a filozófia?</i> (Wozu noch Philosophie? Deutsche Zeitschrift für Philosophie,		

47(1999)3. 481–488.

2. Arisztotelész (Aristoteles): *Metafizika*. Hatágú Síp Alapítvány, Bp. 1992. Első könyv.
3. Descartes, René: *Értekezés a módszerről*. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2000.
4. Descartes, René: *Elmélkedések az első filozófiáról*. Atlantisz, Budapest, 1994.
5. Hegel, G. W. F.: *A filozófiai kritika lényegéről általában, kiváltképpen pedig a filozófia jelenlegi állapotához való viszonyáról*. MFSZ 39(1995)3-4. 563–572.
6. Gadamer, Hans-Georg: *Igazság és módszer. Egy filozófiai hermeneutika vázlata*. Gondolat Kiadó, Bp. 1984. 88–92; 240–268; 317–327.
7. Gadamer, Hans-Georg: A jó ideája. A filozófia kezdete. In: *A filozófia kezdete*. Osiris, Budapest, 2000. 14–66; 180–218; 285–301.
8. Heidegger, Martin: *A műalkotás eredete*. Európa Könyvkiadó, Budapest, 1988. 80–82.
9. Heidegger, Martin: *Lét és idő*. Gondolat, Budapest, 1989. 87–104; 269–278.
10. Heidegger, Martin: *Bevezetés a metafizikába*. Ikon Kiadó (Matúra), Bp. 1995. 3–27.
11. Jaspers, Karl: *A filozófiai hit*. Attraktor, Máriabesnyő – Gödöllő 2004.
12. Kant, Immanuel: *A tiszta ész kritikája*. Ictus, Szeged 1995. Előszók; Bevezetés.
13. Platón: *A nagyobbik Hippiasz; Menón; Euthüdemosz; Theaitétosz*. In: Összes művei. I, II., Gondolat, Budapest, 1984.
14. Ryle, Gilbert: *A szellem fogalma*. Gondolat, Bp. 1974. 12–30; 31–86.

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bemutakozó beszélgetés. A hallgatók érdeklődési köreinek beazonosítása. A munkarend és az együttműködési feltételek megbeszélése. Feladat: Mindegyik hallgató kiválaszt három gondolkodót (egyet-egyét az ókori, az újkori és a kortárs filozófiai gondolkodás képviselői közül), akiknek a szövegeit tanulmányozva teljesíti a további szemináriumi feladatokat.	Irányított beszélgetés	
2. A hallgatók választásainak számbavétele. A filozófiai gondolkodás jellemzőinek beazonosítása egy filozófiai szöveg közös vizsgálata során.	Szövegelemzés, irányított beszélgetés	
3. A hallgatók által beazonosított elméleti és gyakorlati filozófiai problémák megbeszélése.	Rövid prezentációk, interaktív beszélgetés	
4. A hallgatók által tanulmányozott igazságkereső filozófiai eljárások megbeszélése.	Rövid prezentációk, interaktív beszélgetés	
5. A hallgatók által beazonosított filozófiai előfeltevések megbeszélése.	Rövid prezentációk, interaktív beszélgetés	
6. A hallgatók által kikeresett filozófiai kérdésfeltevések megbeszélése.	Rövid prezentációk, interaktív beszélgetés	
7. A hallgatók által a filozófiai szkepszis megnyilvánulásaira keresett példák megbeszélése.	Rövid prezentációk, interaktív beszélgetés	
8. Filozófiai és nem-filozófiai kritikai eljárások összehasonlítása a hallgatók által keresett példák alapján.	Rövid prezentációk, interaktív beszélgetés	
9. A hallgatók által alkotott filozófiai párbeszéd kísérletek bemutatása,	Rövid prezentációk, interaktív beszélgetés	

megbeszélése, különös tekintettel az érvek helyére és szerepére.		
10. A hallgatók által rekonstruált érvelési eljárások megbeszélése.	Rövid prezentációk, interaktív beszélgetés	
11. A hallgatók által beazonosított érvelési hibák megbeszélése.	Rövid prezentációk, interaktív beszélgetés	
12. A fogalomalkotásra, a leíró és normatív kijelentésekre, valamint a gondolati körbenjárásra keresett hallgatói példák megbeszélése.	Rövid prezentációk, interaktív beszélgetés	
13. A filozófiai gondolatok reflexivitásával és spekulativitásával kapcsolatos példák megbeszélése.	Rövid prezentációk, interaktív beszélgetés	
14. A választott gondolkodók filozófiai konstrukciói ismérveinek a bemutatása és megbeszélése.	Rövid prezentációk, interaktív beszélgetés	
Könyvészet: 1. Anzenbacher, Arno: <i>Bevezetés a filozófiába</i>. Herder, Budapest, 1993. 2. Deleuze, Gilles–Guattari, Félix: <i>Mi a filozófia?</i> Műcsarnok, Budapest, 2013. 3. Dilthey, Wilhelm: <i>A filozófia lényege</i>. Attraktor, Máriabesnyő – Gödöllő, 2007. 4. Fürst, Maria: <i>Bevezetés a filozófiába</i>. Ikon, Budapest, 1988. 5. Husserl, Edmund: <i>A filozófia mint szigorú tudomány</i>. Kossuth Könyvkiadó, Budapest 1993. 6. Jaspers, Karl: <i>Bevezetés a filozófiába</i>. Európa Kk. Bp. 1989. 1. <i>Mi a filozófia?</i> 7. Merleau-Ponty, Maurice: <i>A filozófia dicsérete</i>. Európa Könyvkiadó, Budapest, 2005. 9–80; 240–288. 8. Mihai, Gheorghe: <i>Psiho-logica argumentării dialogale</i>. Editura Academiei, București, 1987. 9. Warburton, Nigel: <i>Bevezetés a filozófiába</i>. Kossuth Kiadó, Budapest, 2000.		

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- A tudományos kutatásban, a politikai és gazdasági tevékenységben, a gyakorlati életben egyaránt hasznosítható kritikai és érvelő gondolkodási képességek formálása.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Az előadáson átadott ismeretanyag elsajátítása, megfelelő alkalmazása.	Folyamatos ellenőrzés a félév során.	30%

	Aktív részvétel a példaszövegek megbeszélésein.	Folyamatos ellenőrzés a félév során.	20%
10.5 Szeminárium / Labor	A kijelölt feladatok teljesítése.	A feladatteljesítés folyamatos nyilvántartása.	30%
	A prezentációk megtartása; részvétel az interaktív beszélgetéseken.	Folyamatos ellenőrzés a félév során.	20%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
- Az előadásokon kötelező a 70%-os részvétel. - A félév végén a hallgatók bemutatnak egy 7-8 érvelési hibát tartalmazó projektet. - Az önálló feladatok teljesítése. - A prezentációk megtartása; a beszélgetéseken való aktív részvétel.			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)¹

	A fenntartható fejlődés általános ikonja							
								

Kitöltés időpontja:
2025. szept. 15.

Előadás felelőse:

Dr. Gergely Péter-Alpár egy. adj.

Szeminárium felelőse:

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
...

Intézetigazgató:

Dr. Demeter Márton-Attila egy. tanár

¹ Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az [SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban](#) történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.